

Araştırmacılar, Osmanlı Arşivi'ne dava açıyor

İki yıl önce Sultanahmet'ten Kağıthane'ye taşınan Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nde sular durulmuyor.

Nemlenmiş tarihi belgelerin ve depo duvarlarının görüntülerinin ortaya çıkmasından sonra şimdi de bir grup araştırmacı, TMMOB Mimarlar Odası'nın öncülüğünde Başbakanlık Devlet Arşivleri Osmanlı Daire Başkanlığı'na dava açmaya hazırlanıyor. Çoğu doktora öğrencisi olan araştırmacılar, önceki akşam TMMOB Mimarlar Odası'nın Karaköy'deki İstanbul Büyükşehir Şubesi'nde bir araya geldi. Toplantının amacı, Osmanlı belgelerinin muhafaza edildiği Kağıthane'deki bina ve burada aldıkları hizmete ilişkin son bir senedir yaptıkları gözlemleri paylaşmak, belgelerde vuku bulan deformasyon, binadaki çatlak, su sızıntıları vs. gibi endişe verici gelişmeler karşısında atılabilecek adımları tartışmaktı. Tezleri için yılın 4-5 ayını arşivin okuma salonlarında geçiren araştırmacılar, Osmanlı Arşivleri'nde nemli hatta bazen su kabarcıkları birikmiş tarihi belgelerin önlerine getirilmesinden, su damlayan okuma salonlarından, kanalizasyon borusu geçen depolardan ve nemden kabarmış duvarları görmekten rahatsız.

Araştırmacılar, Mimarlar Odası'ndaki bu toplantıların ilkinin geçtiğimiz temmuzda yapmış ve burada aldıkları karara göre Mimarlar Odası yetkilileri ile birlikte binanın her yerini görmek istediklerini İstanbul Valiliği ile Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'na iletmışlerdi. Süreci, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Sekreteri Ali Hacıoğlu şöyle anlatıyor: "İstanbul Valiliği'ne ve Başbakanlık Osmanlı Arşivi Genel Müdürlüğü'ne bir yazı yazıp konuyla ilgili bilirkişi heyeti oluşturulması ve onların belirleyeceği tarihte, onların da istediği kişilerle birlikte arşivi ziyaret etmek istediğimizi söyledik. Amacımız, arşivin durumuyla ilgili kamuoyunu aydınlatmak ve iddiaların doğru olup olmadığını yerinde görmektir. Cevap gelmedi. İsteğimizi tekrarladık. Bu kez Valilik cevap verdi ve Devlet Arşivleri'ne 'konuyla ilgili ne yapıyorsunuz, bana ve ilgililerine cevap verin' diye bir yazı gönderdi. Bunun üzerine arşivden bize, 'Kağıthane ilçesinde inşa edilen arşiv sitemizde belge muhafazası için her türlü modern tedbir alınmış ve otomasyon sistemiyle kontrol edilmektedir. Sistemde nem alma ve nem verme dünya standartlarına göre yapılmaktadır. Belgeler üzerinde olumsuz durum oluşturacak herhangi bir durum bulunmamaktadır.' diye iki ay önce bir cevap verdi."

Standartlara uygun değil

Araştırmacıların iddialarına göre, arşivde dünya standardına uygunluk söz konusu değil. Adını vermek istemeyen bir araştırmacı, "Uluslararası Arşiv Konseyi'nin (International Council on Archives-ICA) standartlarına göre arşiv binası yapılması düşünülen yerin seçiminde en önemli kriterlerden biri, o mahalde en az 100 yıl öncesine kadar sel ve su baskını yaşanmamış olması şartı var. Kağıthane'de daha

geçtiğimiz temmuz ayında sel oldu. Daha eski tarihlere gidilirse Milliyet gazetesinin 19.12.1963 tarihli sayısındaki habere göre Kağıthane’de halk selden dama çıkmış ve insanlar sandallarla kurtarılmış. Fotoğraflarıyla birlikte görebilirsiniz. Bu olayın üzerinden 100 yıl geçmedi.” diyor. Önceki gün alınan karara göre, araştırmacılar ve Mimarlar Odası, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü’ne tekrar dilekçe gönderecek ve bilirkişi heyeti ile birlikte arşivi ziyaret taleplerini yineleyecek. Eğer olumsuz cevap alırlarsa bu kez -önümüzdeki ocak ayının sonuna doğru- yargı yoluna başvurulacak.

Toplantı sonunda katılımcıların fotoğraflarını çekmek istedik. Eğer yüzleri görünürse bir daha arşivlere alınmayacakları ve tezlerini tamamlayama korkusu yaşayan araştırmacılar, objektifimize sırtı dönük poz verdi. Bir yanda şakır şakır Osmanlıcaları ile tarihi belgeleri okuyabilmek için çırpınan araştırmacılar, diğer yanda Osmanlıca zorunlu mu yoksa seçmeli mi ders olsun tartışmaları... Yaşananlar oldukça ironik değil mi?

Olup biteni anlatan fotoğraf

Adını vermek istemeyen bir araştırmacı: “Bu fotoğraflar geçtiğimiz eylül ayında, bina kompleksinin depoya paralel yeraltı katlarında çekildi. Görüntünün alındığı duvarın dibinde kutu kutu boyalar bulunmaktaydı, çünkü yer altından sızan suyun basıncıyla sürekli çatlayan, kabaran duvarlar sık sık boyanıyor, izler üstten kapatılıyor. Depoda ideal nem oranının yüzde 65’i aşmaması gerekirken duvarların hali bu. Sizce arşiv deposunun durumu ne halde olabilir?” Arşivin müdavimleri sürekli gözlem halinde, birçoğu gördüklerini

fotoğraflıyor, belgeliyor. Fakat yalana, iftiraya, okullarında mobbinge maruz kalmamak için bunları yaygınlaştıramıyor.

2014-12-24

Muhabir: SEVİNÇ ÖZARSLAN İSTANBUL
